

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri :

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâsh **GAD FRANKO**

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi
ikinci hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk
Fakültesi Müderrislerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mah-
kemesi azasından

Ali Kemal B. İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Müderrislerinden

M. Şarl Kroza İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Müderrislerinden

M. Aşil mester. Paris Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Müderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mec-
muası tahrir heyetinden

Bahir B. Kavanin ihzari komisyonu
azasından

Hamdi Halim B. Avukat

Adres: Galata Bahtiyar han Avukat Gad Franko Bey yazihanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber
400 kuruştur.

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

BANKALAR MATBAASI

Haim, Rozio ve Ş^{ks}

1932

Gayrimenkullerin iktisabı

ve

İhtilafı kavanin

Fransa temyiz mahkemesi

21 nisan 1931

Paris İstinaf mahkemesi

9 Şubat 1931

Yazan : **Mustafa Reşit**

1— Ecnebi memlekette akit edilmiş bir mukaveleye müsteniden Türkiyede bir gayri menkul iktisap edilebilirmi? ve iktisap edildiği takdirde bu akdın feshini icap eden sebepler türk veya ecnebi kanunlarından hangisine tabidir ?

Türkiyede vefat eden bir ecnebinin Türkiyede bulunan gayri menkullerinin miras tarikile intikal ve iktisabı hangi kanun ahkâmına tâbidir ?

Bir Devletin hâkimiyetine tâbi olan arazide yalnız o devlet kanunun tatbiki kaidedir. Bu esas devletlerin hukuku hâkimanesinin bir neticesidir. Ancak, her devlet, bazı hallerde, kendi arazileri dahilinde ecnebi kanunun tatbıkına müsaade etmektedirler.

Her devlet, hududü dahilinde, kendi menfaatini, memleketin umumî intizamın ihlâl etmemek şartile, ecnebilerin alakadar oldukları işlerde ecnebi kanunun tatbıkına müsaade etmek lâzımdır. Bunda devletlerin mütekabil menfaatleri vardır.

Umumiyetle, devletler hâkimiyetleri altında bulunan ülkenin mütemmin bir cüzü bulunan gayrimenkullerde ecnebi kanunlarına bir yer ayırmaga mütemayıl görünmemektedirler. Bilâkis, şahsın hukukuna,

aile, miras hukukuna dair mesailde alakadarın tâbi olduğu devlet kanununu tercihan kabili tatbik addetmektedirler.

23 Şubat 1330 (1914) tarihli “memaliki osmaniyede bulunan ecnebilerin hukuk ve vezaifi hakkında kanunun muvakkat te umumiyette kabul olunan bir esası nazari dikkate alarak,, «tebaai ecnebiyeye müteallik ve emvali gayrimenkuleye ait *bilcümle davi* ile mevaddi sairei hukukiye ve ticariye ve cezaiye davaları» ının, türk tebaasi «alakadar olmasa dahi, mahakimi Devlet Aliyede *kavanin ve nizamat* ve usulü osmaniyeye tevfigan rüyet» edilmesini kaide olarak kabul etmiştir. Binaenaleyh, bilhassa gayrimenkullerde ecnebi kanunun tatbiki için yer yoktur.

Şu kadar ki 23 Şubat kanunu muvakkati, bu kaideye bir istisna teşkil etmek üzere, “gayri müslim tebaai ecnebiyeye müteallik olup ta akit ve feshi nikâh ve tefriki ebdan (ayrılma) ve übbüvvet (babalık) ve nesep ve tebenni (evlat edinme) gibi *hukuku aileye* ve rüşüt ve mezuniyet ve hacir ve vasayet gibi *ehliyele* ve emvali menkuleye ait vasiyet ve terekelere mütaalik bulunan davaların mahakimi osmaniyde rüyet edilebilmesi,, ni tarafların birrıza müracaatına veya tebaai osmaniyeinin alakadar bulunmasına ve yahut mahakimi osmaniyede derdesti rüyet daaviye müteferri olmasına mütevakkıf addetmiş ve türk mahkemelerinin istisnaî olarak bakacağı bu davalarda, *istizami ammei devlete mugayir olmamak şartile*, alakadارانın hükûmeti metbuaları kavaninine ve alakadarların tabiiyetleri muhtelif olup bu kanunlar arasında da ihtilâf var ise hukuku hususiyei düvel kavaidine tevfigan tayin olunacak devlet kanununa tevfigan küküm verilmesi esasını kabul ediyor.

Kanunun kabul ettiği bu iki esas birleştirilirse, emvali gayri menkule, de mirasın hangi kanuna tevfigan intikal edeceği ve bilhassa, gayrimenkullere tevarüs edeceklerin sıfatları ve neseplerinin sahih olup olmadıkları veya mirasçı evlatlık isé evlatlık almanın muteber olup olmadığı hangi kanuna tevfigan tayin edileceğinde tereddüt olunmak caizdir.

Filhakika, meskûr kanunu muvakkat ahvali şahsiye, aile huku-ku, ve mirasın intikali hakkında ecnebilerin alâkadar oldukları davayı rüyete türk mahkemelerini salâhiyettar addetmeyüp bu gibi ihtilaf ve davaları ancak türk mahkemelerinde derdesti rüyet ve binae-naleyh, birinci fıkra mucibince kendi salâhiyeti dahilinde olup türk kanununa tevfigan halledilmesi icap eden bir davaya müteferri olması halinde kabili tetkik edderek bu halde alakar hakkında kendi kanunun tatbik edilmesi esasını kabul ediyor. Halbuki, birinci fıkroda mevzuu-bahis ve türk mahkemelerinde derdesti rüyet olabilecek bilcümle da-valarda her halde türk hukukunun tatbiki mecburidir.

Şu halde, ecnebi kanuna tâbi 2 inci fıkroda mevzuubahis bir hu-sus ile türk hukukuna tâbi mesele karşılarsa meselenin hangi kanuna tevfigan halledilmesi icap ettiği müellifler tarafından kabul olunan hukuku hussusiyei düvel esasatına tevfigan haledilmek icap eder. Her devletin ahkâmî şahsiye, aile, mirasâ dair kanunları, çok farklı olduğundan bu kanunlar arasında ihtilaflara sıkica tesadüf olunmak-tadır. Bu hususa dair iki devlet kanunu arasındaki ihtilafların makul bir tarzda yani devletlerin, ve tebaalarının müteakıl menfaatleri nok-tasından, nasıl hal edilmesi icap ettiği meselesi müellifleri bilhassa meşgul etmektedir.

Bu müşkül meseleyi tenvir etmek üzere, Fransa Temyiz mah-kemesinin 21 Nisan 1931 tarihinde, ve Paris İstinaf mahkemesinin de 9 Şubat 1931 tarihinde ittihaz ettiği iki kararı tahlil ediyoruz.

Fransa Temyiz mahkemesinin tetkik ettiği hadisede Hindistanda mukim bir İngiliz, Fransız müstemlikesi olan Konşensinde mühim kıy-mette gayrimenkullere sahiptir. Bu İngiliz 1) meşru bir kızı 2), diğer küçük kızından doğmuş bir torunu 3) evlatlık aldığı çocuktan doğmuş bir çocuğu bırakarak 30 kânunusani 1925 tarihinde vefat ediyor. Esa-sen evlatlık aldığı çocuk ta kendisinin torunudur. Müteveffa 1922 sene-sinde Fransız hindi noterlerinden biri huzurunda yaptığı vasiyetname-

de meşru torununa Koşensinde bulunan bütün mallarını vasiyet ediyor; Diğer bazı mallarını da büyük kızına vererek evlatlık aldığı torunun oğluna koşensindeki mallarından hiç bir şey bırakmıyor. Dava buradan çıkmıştır.

Evvela evlatlığın oğlu vasiyetnamenin butlanını talep etmiş, bu davaya hissei mirasını tamam alamıyan büyük kızı da iltihak etmiştir.

Müddeilerin her ikisi de vasiyetnamenin Fransa arazisinde bulunan gayrimenkullere taalluku itibarile hadisede Fransa kanunu tatbik edilmesi icap ettiğini iddia ettiler. Filhakika, Fransa kanununda da, bizim kanunda olduğu gibi müteveffa tarafından mirasçının mahfuz hissesini tecavüz eden bir vasiyet yapılamaz; yapılmış ise mahfuz hisseyi dolduracak miktarı iptal olunur. Fransada da evlatlığın oğlu tipki meşru bir çocuğun oğlu gibi mirasçıdır.

25 Şubat 1928 tarihli kararele, Saïgon mahkemesi evlatlığın oğlunun iddiasını ret ve fakat büyük kızın iddiasını kabul ediyor. Bu hüküm Saïgon istinaf mahkemesince ve temyizen tasdik edilmiştir. Saïgon mahkemesi diyor ki, evlatlık alanın ve evlatlığın, şahsî kanunu olan Hint kanununa göre muteber bir suretle yapılmış olan evlatlık alma Fransada da muteberdir; fakat bu evlatlık alma Fransa kanuna muvafik değilse Fransada bulunan gayrimenkuller üzerinde her hangi bir hak iktisabında nazarı dikkate alınamaz. Hadisede, müteveffa Hindistanda evlatlık aldığı zaman meşru bir oğlu olduğu için fransa kanununa göre evlatlık alamaz idi. Diğer taraftan, bir kimsenin evlatlık almak suretile meşru çocuklarının mahfuz hisselerine tecavüz edememesi de intizam amme icabındandır. Neticeye, göre meşru torunun mahfuz hissesine tecavüz eden bir vasiyet fransa kanunu ahkâmınca muteber olmadığından, mirasçıya karşı hükümsüz, fakat, Fransa kanunda her ne kadar evlatlığın mahfuz hissesi var ve bu evlatlık alma da (statu personel) e göre muteber ise de, fransa kanunun müteber addetmediği bir evlatlık alma mukavelesine müsteniden, Fransada bulunan gayri menkuller iktisap edilemez. Filhakaka bu mukavele Fransa intizamını ammesini muhildir.

Temyiz eden muddei avukatı şu pek makul esbabi mucibeye istinat ediyor idi :

Statut réel'e, yani, memleket kanuna, tâbi olacak hususat ancak gayri menkullerin tasarruffuna, ve bunun üzerindeki hukuka aittir. Miras, gayrimenkullerin bulunduğu memleket yani fransa kanuna göre intikal eder. Fransa kanununda ise, evlatlığın oğlu mirasçı ve mahfuz hisseye sahiptir.

Ancak, evlilik almanın muteber olup olmadığı statut personel yani, alâkadarın şahsî kanuna göre tayin edilir. Fransa da vakia hakikî evladi olan bir kimsenin evlatlık alması intizaminin amme mülâhazatına binaen memnudur; fakat bu memnuiyet dahilî intizam ammeden olup beynelmilel umumî intizami alakadar etmez.

Filhakika, «teşkilâtî içtimaiye» nin âli menfatı evlenme, ve bununla teessüs eden ailenin himaye edilmesini âmir olduğu şüphesiz ise de bununla gayri menkullerin intikali arasında hiç bir münasebet yoktur. Burada yekdiglerine yabancı iki hukuk sahası vardır. Mülkîyetler tarafından tasvip edilen, ve Fransız içtihadı mahakimi ile teessüs eden hukuku hususiyei duvel sahasındaki örf ve teâmüle göre, hüsnüniyet sahibi bir Fransızın hukukunu ihlaletmedikçe, ahvali şahsiyeye dair ecnebi memlekette usulen ihraz edilmiş olan hukukun Fransa mahkemeleri tarafından da tanınması icap eder. Mesela, memleketlerinde Fransa hukukuna göre caiz olmayan bir sebebe müsteniden mahallî kanuna tevfiқан boşanmış olan karı koca Fransada tekrar evlenebilirler. Bu yeni evlenmeden doğan çocuklar meşru çocuk addolunarak müteveffanın Fransadaki gayrimenkullerine mirasçı olurlar. Binaenleyh, fransız mahkemelerin, ahvali şahsiyeye dair ecnebi memlekette usulen iktisap edilmiş olan diğer bütün hakları da tanınmaları zaruridir.

Zaten bu hallerde statut personel tatbik edilmez ise, statut personelin tatbik sahasında hemen hemen kalmamış, olacaktır.

Şu halde, çocuğu olanın evlatlık alması Fransa dahilî intizamı

noktasından memnu olmakla beraber, beynenmilel intizamı bozmadığından, yani, ecnebi memlekette evlatlık alınmasından bir fransız mutazarrır olmiyorsa ortada Fransa, kanun behemehal himaye etmek istediği bir menfaat ihlal edilmiş olmiyacığından bütün netayici ile Fransada da hüküm ifade etmek icap eder.

Saniyen, kanun furuu olan bir kimsenin evlatlık almasını evlatlığını bu çocuklara zarar vermemesi için menetmektedir. Çünkü, evlatlık, doğuş itibarile aileye yabancıdır Hadisede ise evlatlık aileye yabancı değildir. Büyük annesi müteveffanın kızıdır. Müteveffanın evlatlığı olmadan, torununun oğlu idi. Bu sıfatla zaten Fransa kanuna göre de mirasçı olacak idi. Mahkemenin kararı icabı bu sıfatla da mirasçı olamıyor. Mahkeme ahvali şahsiye sahasında millî kanunu tatbik ederek evlatlığın kendi ailesi ile artık hiç bir münasebeti kalmadığını kabul ediyor. Mahkemeye göre evlatlık mukavelesi haddi zatında yok hükmünde olmayup yalnız Fransada bulunan gayrimenkullerde netayic husule getiremez. Müteveffa, öldükten sonra cenaze merasimini yapmasını ve mirasçı olmasını teminen müddeinin babasını evlatlık olmuş idi. 14 üncü asırda Postglossatörler den (millî ihtilafı kavanin ile ilk meşgul olan müellifler) 20 inci asırda akıt edilmiş Lahî konferanslarına kadar beynelmilel noktai nazardan, miras kanunların evsafının tespiti pek çok münakaşalara sebebiyet vermiştir, ve bugün de bu münakaşalar devam ediyor.

Mirasta bir statut personel mi yoksa biri menkul mallara, digeri gayri menkul mallara mahsus olmak üzere iki statut personelmi tatbik olunmalıdır? Gayri menkulerde miras ahkâmı tamamen statut réel tâbi olacak ise gayri menkulün mevzuubahis olduğu her hangi bir meselede statut personel hiç bir halde nazara alınmiyacak mı? Fransanın pek meşhur hukuku hususiyei düvel mütahassısı olan Weiss ve Valier hukuku hususiyei düvel eserlerinde mirasın tek bir kanun hükümüne tevfikan intikal edeceği ve bunun da müteveffanın şahsî kanunu olduğu kanaatindadırlar. Mallar, nerede bulunursa bulunsun,

miras tarikile mütevafının kanuna göre taayün eden mirasçılara intikal etmek tabiidir. Miras bir aile işidir. Kanun mirası mirasçıye aile efradından olduğu için intikal ettirir. Kimlerin aile efradından olduğunu tayin ise statut personelin hududü dahilindedir.

Diğer bazı müellifler ise, mirası bir aile işi değil bir muhit meselesi telakki etmektedirler. Binaenaleyh, miras kanunları ancak bu muhit için iyidir. Meselâ bir memleket kanunu efkârî umumiye tatmin için nikâh harici çocukları mirastan mahrum etmekte ise bu çocukların kendi millî kanunlarına müsteniden o memlekette mirasçı olmaları kabul edilemez.

Fransa Temyiz mahkemeside yokarda tahlil ettiğimiz hadisede raportör olan aza Pilon raporunda diyorki, Mümeyyiz tarafından dermeyan olan noktai nazar nazari olarak çok doğrudur. Fakat mahkeme nazariyata göre değil, Fransa kanununa göre hüküm vermek lâzımdır. Fransa kanuna göre ise, bu noktai nazar varit değildir. Filhakika, kanunu medeni (Fransa) 3üncü maddesinde Fransa'da bulunan gayri menkullerin miras tarikile intikalini Fransa kanuna tâbi tutmuştur. Raportör meşhur müelliflerden Lereburs—Pigeonnière'nin, hukuku hususiyei düvel eseri ve Aubry et Raunun kanunu medeni şerhi ile ihticac ve bu sonuncudan şu mutalaayı Temyiz Mahkemesine verdiği raporda zikr ediyor. «Vazii kanun umumiyetle, mirasın intikalinde müteyaffanın muhtemel ve tabii mühabbetlerini nazari dikkate almış ise de bu mülâhaza, ikinci derecededir. Mirasta daha ziyade içtimai menfaat, siyasî bir nazar hâkimdir. Bu münasebetle dir ki gayri menkullerde ecnebi kanun her hangi bir hükmü tatbik edilmez». Pilon devamla diyor ki şüphe yok ki 3üncü maddenin bu tarzi tefsiri bütün müelliflerce kabul olmunmıyor. Fakat, mahkemei Temyizin bütün içtihatları gayri menkullerde de ve gayri menkullerin intikalinde tamamen Fransa kanunun tatbiki merkezindedir. Aza Pilon bundan sonra

noktai nazarını gösteren Temyizin 1827, 4 nisan 1881, 2 nisan 1884 tarihli kararları tafsil ve tahlil etmektedir.

Bu 1884 tarihli kararda Ispanya kanununa göre hükümsüz olan mirasçı tayini Fransa kanununa göre muteber addedilmiş idi.

Binaenleyh, Saïgon mahkemesi kanun medeni ve içtihadî mahakim ile teesüs eden Fransa hukuku hususîyei düvel kaidesine tamamen mutabik bir tarzda hüküm vermiş olduğunu beyan ile bunun tas-tasdikini talep etmiş ve Temyiz de tasdik etmiştir.

Bu karar ile Paris istinaf mahkemesinin 9 Şubat 1931 tarihli kararını mukayese etmelidir. Paris mahkemesi gayrimenkul satışlarında hangi mahâl kanunun tatbik edileceği meselesini hallediyor Evelemirde, gayrimenkullerin ancak bulundukları mahâl kanunun habul ettiği bir sebeple ve şekle tevkifan iktisap olunabileceği şüphesizdir. Mesela fransa kanuna göre hususî bir senetle gayri menkul iktisap olunabilir. Bilâkis Türk, İsviçre kanuna göre iktisap için hatta resmî mukavele bile kâfi olmayup tapuda tescil şarttır. Tescil için İsviçre ve bizde mülkiyeti nakil etmek üzere tanzim edilmiş resmî bir mukavele bulunmak icap eder. Ancak meselâ, resmî mukavele ecnebi memlekette tanzim edilmiş ise buna müsteniden Türkiyede tescil yapılabilir mi ? yapılabilir ise, bu mukavelenin sihat ve fesadı hangi kanunun hükmüne tâbidir ?

Paris İstinaf mahkemesi zikir ettiğimiz kararında Almayada bulunan gayri menkullere dair Fransada fransızlar arasında yapılmış bir satış mukavelesinde, bazı noktalarda alman bazı noktalarda'da fransız kanunu hükmünün kabili tatbik olduğuna karar vermiştir.

Fransa kanunu mucibince bir gayrimenkul 7/12 nispetinde gabin (aldanış) ile satılmış olursa gayrimenkul sahibi mukavelenin feshini iddia edebilir. Bu hüküm alman kanununda yoktur. Paris mahkemesi mezkûr hadisede, alman kanunu tatbik ederek, bu sebebi feshi kabul etmemiştir.

Diğer taraftan, müddei, Fransa kanununun kabul ettiği bu sebepten başka alman kanununa tevfikân de fesadı icap etmiş olan bir şekil noksanı sebebiyle mukavelenin hükümsüzlüğünü iddia etmiş idi. Mahkeme bilakis, rızayı ifsat eden sebeplerde ve şekli akitte mukavelenin yapıldığı mahal olan Fransa kanunu tatbik etmiştir.

Mahkeme, *A. Pilletin* hukuku hususiyei düvel kitabında teşrih ettiği bir esası kabul ederek, ferdin himayesine taallük eden kanunî kükümlerde mukavelenin akit edildiği mahal kanununu ve intizami umumi, içtimâî teminat noktasından kabul edilen hükümleri de malların bulunduğu mahal kanununu kabili tatbik addediyor. Paris Mahkemesine göre, 7/12 nispetindeki gabin sebebiyle akdın feshi tarafların himayesinden ziyade içtimâî teminat olmak üzere kanunun kabul ettiği bir hükümdür, binaenaleyh, Fransa haricindeki gayri menkul-lerde tatbik olunamaz.

Borçlar kanunumuzda 21 inci maddesinde, âkitlerden birinin, beceriksizliğinden, tecrübesizliğinden istifade suretile yapılan akitlerde gabini fesat sebebinden addetmiştir; bu hükümü, fesadı rızadan ziyade bu gibi mukavelelerin umumi ahlaka mugayır telâkki ettiği için kabul ediyor. Fransada da son zaman müellifleri 7/12 nispetinde aldandışı fesadı rızadan ziyade ahlaki umumiye icabı akdın feshi sebebinden addetmektedirler (Ripert, *La règle morale dans les obligations*, No 70).

Lerebours-Pigeonnière, bu kararı altında yazdığı bir makalede, tenkit ile diyor ki (Daloz, *Recueil periodique et critique année 1931. II. p. 33*) bir mukavelenin ahlaka mugayereti bunun tâbi olduğu kanuna göre halledilmek icap eder. Gayri menkullerde bulunduklari mahal kanunu cari olmak kaide olduğundan bu mahal kanununa göre ıktisap edilmiş bir mülkiyetin zevali de bu mahal kanuna tâbi olabilir. Binaenaleyh, mahkeme bu gabinin yalnız Almanyada bulunan gayrimenkule taallukü derecesinde hüküm ifade etmediğine ve mülkiyetin intikaline tesir etmemek üzere mukavelenin tâbi olduğu Fransa kanuna tevfikân iptaline karar vermek

bu suretle âkitlerin birbirine karşı zarar ve ziyan iddiaları mahfuz bırakmak icap eder idi.

Lereburs-Pigeonnière, gayrimenkullerin satışı, mukavelelerinin şeraiti sıhhatı, fesat sebebi, netayici itibarile, bulundukları maha kanuna tâbi olduklarını kabul ile beraber âkitlere mahdud bir sahada ecnebi kanununa tevfiği hareket salâhiyetini tanımaktadır.

Umumiyette, bir memlekette bulunan gayrimenkulere dair başka yerde mukavele yapanlar mukavelelerini o memleket kanununa tevfiği arzu etmiş sayılırlar. Ancak doğrudan doğruya gayrimenkuller üzerinde hukuk ihdas etmiyen ve fakat bu hukuku ihdasa mecbur tutan şahsî mukavele ahkâmını taraflar istedikleri mahal kanununa tâbi tutabilirler.

Bir mukavele, şeklen yapıldığı mahal kanununa muvafık ise, her yerde muteberdir, Binaenaleyh. Yapıldıkları memleket kanununa mutabık olan ve mülkiyeti nakil taahhüdünü havi olan bir mukaveleye müsteniden diğer memlekette bulunan bir gayrimenkulün mülkiyetin temlike âkidin icbar edilmesi mümkündür.

Paris istinaf mahkemesi kararında, gayrimenkullere dair Fransada akit edilmiş mukavelelerinde şekli tanzim noktasından, Fransa kanuna tâbi olduğunu kabul etmiştir. Berlin mahkemeside 1905 kararında temlike esas olan mukavelenin şekli ile mülkiyeti nâkil olan topu tescili arasında tatbik olunacak kanun itibarile fark bulunduğunu göstermiştir. Usulü hukukiye kanunumuz 296 maddesi ecnebi memleket mahallî kanunlara muvafık olarak tanzim edilmiş resmî senetleri Türkiyede tanzim edilmiş gibi muteber addettiğinden, fikrimize göre, böyle bir mukaveleye müsteniden. Türkiyede bulunan bir gayrimenkulün mülkiyetini nakil için bayi aleyhine dava ikame olunabilir. Bu mukavelenin sıhhat ve fesadının şekli tanzimi yapıldığı memleket kanuna tâbidir.

Mustafa Reşit

Hukuk fakültesi müderrislerinden